

SAYI : 2021/1273-S.21.2193
BAŞVURU NO : 2021/631
KARAR TARİHİ : 22/01/2021

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : GİZLİ, TCKN: GİZLİ
Adres: GİZLİ

BAŞVURUYA KONU İDARE : AVRASYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU : Salgın döneminde sınavların online (uzaktan) yapılması talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 08/01/2021

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda, özetle; Avrasya Üniversitesinin 2020/2021 Güz dönemi final sınavları için almış olduğu yüz yüze sınav kararının içinde bulunulan Covid-19 pandemi sürecinde öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerinin sağlığı açısından büyük bir sorun yaratacağının düşünüldüğü ve bu konu ile ilgili büyük endişe duyulmakta olduğu, Trabzon İlinde pandemi koşulları ve vaka sayıları göz önüne alındığında yapılacak bu sınavların şehirlerarası göçü ve şehir içi hareketlendirmeyi arttıracığı, ayrıca öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılayacak yerin de sürenin de bulunmadığı, devlet yurtlarının şu anda pandemi alanı olarak kullanıldığı, kronik hastalıkların da göz önüne alındığında önceliğin sınav değil sağlık olduğu belirtilerek alınan bu karardan dönülmesi ve sınavların okulun belirleyeceği tarihlerde online yapılması talep edilmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvuru konusu ile ilgili olarak Avrasya Üniversitesi Rektörlüğünden 11/01/2021 tarihli ve S.21.649 sayılı yazımızla bilgi ve belge talep edilmiş olup Avrasya Üniversitesi Rektörlüğü tarafından gönderilen [REDACTED] sayılı cevabi yazıda özetle;

2.1. Yükseköğretim Kurulu tarafından pandemi sürecinde uzaktan eğitimin uygulama esaslarını belirlemek amacıyla “Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esasların” hazırlandığı ve Üniversitelere tebliğ edildiği, usul ve esasların 12 nci maddesinde “Uzaktan öğretim programları ile uzaktan öğretim yoluyla verilen derslere ilişkin ölçme değerlendirme faaliyetleri, yüz yüze veya elektronik ortamda gözetimli veya gözetimsiz olarak, yükseköğretim kurumlarının senatolarınca onaylanan müfredat programı uyarınca belirlenen ölçme değerlendirme yöntemleri (ödev, proje, uygulama, yazılı, sözlü vb.) kullanılarak veya merkezi bir sınav şeklinde gerçekleştirilebilir.” hükmünün düzenlendiği,

2.2. Bu karar doğrultusunda Üniversite Senatosu tarafından 06/01/2021 tarihli toplantıda “Daha önce 25 Ocak tarihinden başlayarak yapılması planlanan ön lisans ve lisans bölüm/programlarının dönem sonu, bütünleme ve mezuniyet terk ders sınavlarının 15 Şubat 2021 tarihinden başlayarak yüz yüze yapılması planlanmaktadır.” ve “COVİD-19 Pandemi sürecinin dünyada ve ülkemizde sürekli değişiklik gösteren bir süreç olması nedeniyle Yükseköğretim Kurulu ve Sağlık Bakanlığının yapacağı yönlendirmelere göre sürecin yürütülmesine yönelik senato kararlarında değişiklikler yapılabilecektir” kararlarının alındığı,

2.3. Üniversite Senatosunun, sınavların yüz yüze yapılması hususunda sadece planlanma yaptığı, ancak Yükseköğretim Kurulu ve Sağlık Bakanlığının yönlendirmeleri ve pandemi sürecinin seyrine göre kararlarında değişiklik yapabileceğini hüküm altına aldığı, yapılan planlama çerçevesinde Sayın Cumhurbaşkanımızın 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci döneminin başlama tarihi olarak açıkladığı 15 Şubat 2021 tarihinin dikkate alındığı ve 25 Ocak 2021 tarihinde planlanan sınavların 15 Şubat 2021 tarihine ertelendiği,

2.4. Üniversitelerinin hali hazırda yüz yüze sınav kararı almamış olup henüz planlama yapılmakta olduğu, öte yandan ülkemizde eğitim veren Bilkent Üniversitesi, Atılım Üniversitesi gibi birçok üniversitede sınavlarını yüz yüze yapma kararı alındığı, Üniversitelerinin yüz yüze sınav yapması halinde mevcut olan 4 yerleşkesinde sosyal mesafe kuralları dikkate alınarak sınav yapabilecek fiziki alanının mevcut olduğu,

hususlarına yer verilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1. “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

3.2. “Yasama yetkisi” başlıklı 7 inci maddesinde; “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.” , **“Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında;** “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” ,

3.3. “Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması” başlıklı 56 ncı maddesinde; “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.”,

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”,

5. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun;

5.1. “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde, “Bu kanunun amacı; yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim - öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektir.”,

5.2. “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde, “Bu kanun; yükseköğretim üst kuruluşlarını, bütün yükseköğretim kurumlarını, bağlı birimlerini ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsar.”,

5.3. “Ana İlkeler” başlıklı 5 inci maddesinin d bendinde; “Yükseköğretimde eğitim-öğretim plan ve programları bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre kısa ve uzun vadeli olarak hazırlanıp sürekli olarak geliştirilir.”,

5.4. “Diploma alma, ders kredilerinin hesaplanması, öğrencilik haklarından yararlanma ve sınavlar” başlıklı 44 üncü maddesinin d bendinde; “Yeterlilik, seviye tespit veya ders başarılarını ölçen tüm sınavlar, kağıt ortamında ve eş zamanlı olarak yapılabileceği gibi, alan ve zorluk düzeyine göre tasnif edilerek güvenli biçimde saklanan bir soru bankasından, her bir adaya farklı zamanlarda farklı soru sorulmasına izin verecek şekilde elektronik ortamda da yapılabilir. Sınavlarda sorulacak soruların hazırlanması, soru bankasının oluşturulması ve şifrelenmesi, sınav sorularının kağıt ortamında veya elektronik ortamda saklanması ile sınav güvenliğinin sağlanmasına ilişkin ilkeler Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.”,

hükümleri yer almaktadır.

6. Yükseköğretim Kurulu Tarafından Yayımlanan “Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci Kılavuzunun”;

6.1. “Giriş” başlıklı bölümünde, “Kılavuzda, Uzaktan Öğretim Uygulamaları, Uygulamalı Eğitimler, Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları, Yabancı Uyruklu Öğrenciler, Toplantılar, Kongreler ve Değişim Programları başlıkları altında çerçeve kararlar ve öneriler yer almaktadır. **Salgının dinamik bir süreç olduğu göz önünde bulundurulduğunda, üniversitelerin ilgili kurulları tarafından salgının bölgesel ve yerel seyrine göre farklı programların farklı uygulamaları özelinde planlama yapılması gerektiği unutulmamalıdır.** Nitekim salgının kontrol altında olduğu bir ilde yapılacak olan bire bir pilotaj eğitimi ile vaka sayısının artma eğiliminde olduğu bir ilde, COVID-19 hastaları takip eden bir klinikte yapılacak olan staj eğitimleri için alınacak önlemler tabii ki farklı olacaktır. Hatta eğitim ve öğretim yılının farklı aylarında, yine salgının seyrine göre alınan önlemler de çeşitlenecektir. Ekim ayında

uygulamalı eğitimlere devam eden bir program, salgının yerel seyrine göre Kasım ayında çevrimiçi uygulamaya geçmek zorunda kalabilecektir.

Bu kılavuz, olası senaryolara göre genel bir çerçeve çizmekte, salgının bölgesel ve yerel seyrine göre farklı programlar için yapılacak olan uygulamalara yönelik hususlarda yetkiyi üniversitemizin ilgili kurullarına bırakmaktadır. Nitekim salgın süresince devletin ilgili kurum ve kuruluşlarının yanı sıra yerel otoritelerin kararlarının da takip edilmesi ve ona göre uygulamalarda değişikliğe gidilmesi gerektiği açıktır. Üniversitemiz Koronavirüs Komisyonları ve ilgili diğer kurul ve komisyonları marifetiyle genel planlamalar yapabileceği gibi, alternatif planlar da hazırlayarak gerektiğinde uygulamaya koyabilmelidir.”

6.2. “Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları” başlıklı bölümünde, “Güvenli ortamda gerçekleşmeyen ölçme ve değerlendirme süreçleri eğitimin kaliteli olmasını da garanti altına almakta zorlanabilir. Çevrimiçi sınavların güvenliği son yıllarda önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir. Bu konuda üniversitelerin farklı uygulamalar yapma imkânlarını gözden geçirmeleri gerekmektedir.”

açıklamalarına yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER'İN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

7. Başvuranın iddiaları, İdarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek hazırlanan “Tavsiye Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

8. Başvuru sahibi, Avrasya Üniversitesinin 2020/2021 Güz dönemi final sınavları için almış olduğu yüz yüze sınav kararının içinde bulunan Covid-19 pandemi sürecinde öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerinin sağlığı açısından büyük bir sorun yaratacağını, Trabzon İlinde pandemi koşulları ve vaka sayıları göz önüne alındığında yapılacak bu sınavların şehirlerarası göçü ve şehir içi hareketlendirmeyi arttıracacağını, ayrıca öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılayacak yerin de sürenin de bulunmadığını, devlet yurtlarının şu anda pandemi alanı olarak kullanıldığını belirterek sınavların online yapılmasını talep etmektedir.

9. Konuyla ilgili olarak Avrasya Üniversitesi Rektörlüğü, Üniversite Senatosunun 06/01/2021 tarihli toplantıda, sınavların yüz yüze yapılması hususunda sadece planlanma yaptığını, henüz bir karar almadığını, ancak Yükseköğretim Kurulu ve Sağlık Bakanlığının yönlendirmeleri ve pandemi sürecinin seyrine göre kararlarında değişiklik yapabileceğini kararlaştırdığını, yapılan planlama çerçevesinde Sayın Cumhurbaşkanımızın 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci döneminin başlama tarihi olarak açıkladığı 15 Şubat 2021 tarihinin dikkate alındığını ve 25 Ocak 2021 tarihinde planlanan sınavların 15 Şubat 2021 tarihine ertelendiğini; öte yandan, ülkemizde eğitim veren Bilkent Üniversitesi, Atılım Üniversitesi gibi birçok üniversitede sınavların yüz yüze yapılması kararı alındığını, Üniversitelerinin yüz yüze sınav yapması halinde mevcut olan 4 yerleşkesinde sosyal mesafe kuralları dikkate alınarak sınav yapabilecek fiziki alanının mevcut olduğunu ifade etmektedir.

10. Avrasya Üniversitesinde 2020/2021 Güz dönemi final sınavlarının online olarak yapılması talebiyle ilgili olarak Kurumumuza çok sayıda başvuru yapılmış olup söz konusu sınavların başlamasına kısa bir süre kaldığı bilgisi edinildiğinden, Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 2 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasında yer alan **“Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde idarî başvuru yolları tüketilmese dahi şikâyet başvurularını kabul edebilir.”** hükmü uyarınca konunun esastan incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

11. Dünya Sağlık Örgütü, COVID-19 salgınını 30/01/2020 tarihinde “uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu” olarak sınıflandırmış, salgının ilk başladığı Çin dışında 113 ülkede COVID-19 vakalarının görülmesi, virüsün yayılımı ve şiddeti nedeniyle 11/03/2020 tarihinde küresel salgın (pandemi) olarak tanımlamıştır.

12. Gelinen aşamada son dönemde COVID-19 salgınının yayılımında tüm dünyada ve ülkemizde vaka ve hasta sayılarında yükseliş görüldüğü herkesçe bilinmektedir. COVID-19 salgınının toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, fiziki mesafeyi koruma ve hastalığın yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla tüm dünyada ve ülkemizde çeşitli tedbirler alınmakta ve bu tedbirler süreçte meydana gelen değişime göre yeniden değerlendirilmektedir.

13. 30/11/2020 tarihinde yapılan Kabine Toplantısında alınan kararlar doğrultusunda yayımlanan İçişleri Bakanlığı Genelgesi uyarınca başta ülke genelinde hafta sonları uygulanan sokağa çıkma yasağı olmak üzere çok sayıda tedbir alınmış, 28/12/2020 tarihinde yapılan Kabine Toplantısının ardından Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından yüz yüze eğitime verilen aranın 15 Şubat 2021 Pazartesi gününe kadar uzatıldığı duyurulmuştur.

14. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 2020-2021 eğitim öğretim yılında, salgının bölgesel ve yerel seyrine göre farklı programlar için yapılacak uygulamalarda yetkinin üniversitelerin ilgili kurullarında olacağını belirtmiş; ayrıca, **Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci Kılavuzunda salgın süresince devletin ilgili kurum ve kuruluşlarının yanı sıra yerel otoritelerin kararlarının da takip edilmesi ve ona göre uygulamalarda değişikliğe gidilmesi gerektiğine işaret edilmiştir.**

15. Öte yandan, Yükseköğretim Kanununun 44 üncü maddesinin d bendinde; yeterlilik, seviye tespit veya ders başarılarını ölçen tüm sınavların, kağıt ortamında ve eş zamanlı olarak yapılabileceği gibi, **alan ve zorluk düzeyine göre tasnif edilerek güvenli biçimde saklanan bir soru bankasından, her bir adaya farklı zamanlarda farklı soru sorulmasına izin verecek şekilde elektronik ortamda da yapılabileceği** öngörülmüş bulunmaktadır.

16. Eğitim öğretimin değerlendirilmesine yönelik ölçme ve değerlendirme süreçlerinin güvenli ortamda yapılmasının eğitimin kalitesinin sağlanması bakımından en önemli hususlardan biri olduğu tabiidir. Günümüz teknolojisinin sağladığı olanaklar sayesinde, online sınavlar güvenlik seviyesi en üst düzeye çıkarılarak yapılabilmektedir. İçinde bulunduğumuz pandemi koşullarında, Dünya genelinde birçok üniversite tarafından eğitimin ve sınavların uzaktan yapılması kararı alınmıştır. Bu çerçevede, ülkemizde bulunan toplam 210 üniversitenin hemen hemen hepsinde eğitimin ve sınavların güvenlik seviyesi en üst düzeye çıkarılmak suretiyle online olarak yapıldığı bilinmekte olup; ayrıca, yapılan görüşmeler sonucunda Trabzon'da

bulunan Karadeniz Teknik Üniversitesinde ve Trabzon Üniversitesinde eğitimin ve sınavların online yapılmakta olduğu, Bilkent Üniversitesinde de vize sınavları yüz yüze yapıldıktan sonra salgının artması nedeniyle final sınavlarının online yapılmasına karar verildiği bilgisine ulaşılmıştır.

17. Başvuru konusu olayda, yüz yüze yapılacak sınavların şehirlerarası göçü ve şehir içi hareketlendirmeyi arttıracığı ve bu durumun pandemi sürecini olumsuz etkileyebileceği, ayrıca şehir/ülke dışından gelecek öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik sıkıntıların oluşabileceği dikkate alınarak Avrasya Üniversitesi öğrencileri tarafından 2020/2021 Güz dönemi final sınavlarının yüz yüze yapılması halinde karşı karşıya kalacakları sıkıntıların yaşanmaması için sınavların online yapılmasının talep edildiği anlaşılmış olup; söz konusu talebin içinde bulunduğumuz pandemi koşullarında makul ve karşılanabilir olduğu değerlendirilmiştir.

18. Avrasya Üniversitesi Senatosunun sınavların yüz yüze yapılması konusunda henüz bir karar almadığı, sadece planlanma yaptığı ve Yükseköğretim Kurulu ve Sağlık Bakanlığının yönlendirmeleri ve pandemi sürecinin seyrine göre konuya ilişkin kararlarda değişiklik yapabileceğinin ifade edildiği dikkate alındığında sınavların ne şekilde yapılacağına dair verilecek kesin karar öncesinde gerek kişi gerekse toplum sağlığı açısından tehlike arz eden salgının öncelikli olarak göz önünde bulundurulmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.

19. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde, ülke genelinde alınan tedbirlerden eğitimin/sınavların yüz yüze yapılmasının sağlık açısından tehlike arz etmeye devam ettiği anlaşıldığından, başvuranın online sınav yapılması talebinin İdare tarafından reddedilmesi durumunda bu işlemde hukuka ve hakkaniyete uyarlık olmayacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

20. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmede, şikâyet başvurusu kapsamında, idarenin, başvurana ilişkin işlemlerle ilgili bilgi ve belgeleri süresi içerisinde ve gerekçeli olarak kurumumuza gönderdiği, bu anlamda “kararların gerekçeli olması”, “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ve “makul sürede karar verme” ilkelerine uygun davranıldığı görülmüştür.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

21. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse dava açma süresinden (varsa) arta kalan süre işlemeye devam edecek olup Trabzon İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE,**

Başvuranın online sınav yapılması talebinin değerlendirilmesi hususunda **AVRASYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE TAVSİYEDE BULUNULMASINA;**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; Avrasya Üniversitesi Rektörlüğü tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Bu kararın **BAŞVURANA ve AVRASYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE** ayrıca bilgi için **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIğINA** tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi